

Cramo-konserni

**SELVITYS  
HALLINTO- JA  
OHJAUS-  
JÄRJESTELMÄSTÄ  
2019**

10.2.2020

**C R A M O**

## I JOHDANTO

Cramo Oyj:n hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä perustuu Suomen lainsäädäntöön ja yhtiön yhtiöjärjestykseen. Konserni noudattaa Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä ja Arvopaperimarkkinayhdistyksen julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (2015, ja 1.1.2020 alkaen 2020). Hallinnointikoodi on saatavilla Arvopaperimarkkinayhdistyksen Internet-sivuilla ([www.cgfinland.fi](http://www.cgfinland.fi)). Cramo ei poikkea hallinnointikoodin suosituksista.

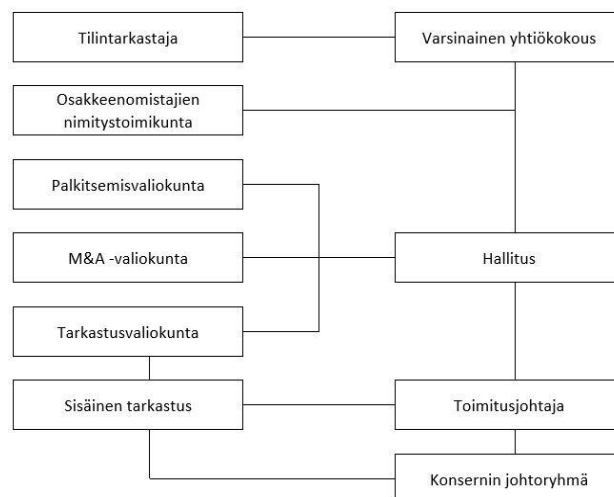
Tämän selvityksen on hyväksynyt Cramo Oyj:n hallitus, ja se on laadittu toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Cramon tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab on tarkastanut, että taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteittäinen kuvaus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Lisätietoja Cramon hallinnoinnista löytyy yhtiön Internet-sivuilta ([www.cramogroup.com/fi/category/hallinnointi/](http://www.cramogroup.com/fi/category/hallinnointi/)), sekä vuosikertomuksen osiosta hallituksen toimintakertomus ja hallinnointi ja ohjaus.

## II CRAMON YLEISET HALLINTO- JA OHJAUSPERIAATTEET

Cramon hallinto- ja ohjausvastuut on jaettu yhtiökokouksen, yhtiön hallituksen ja sen kolmen valiokunnan, osakkeenomistajien nimitystoimikunnan, toimitusjohtajan, konsernin johtoryhmän ja Cramon maayhtiöiden johtajien kesken.

Hallitus valvoo osakkeenomistajien puolesta yhtiön suoriutumista, sen johtoa sekä organisoitumista. Cramon hallitus ja konsernin johtoryhmä ovat erillisiä toimielimiä, joiden jäsenet eivät kuulu kumpaankin samanaikaisesti.



### Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous on Cramo Oyj:n korkein päättävä elin. Yhtiökokoukseen voivat osallistua Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakseluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivään mennessä osakkeenomistajiksi merkityt osakkaat. Jos osakkeenomistaja haluaa yhtiökokouksen käsittelevän tiettyä asiaa, on hänen esitettävä asia hallitukselle kirjallisesti viimeistään neljä viikkoa ennen kokouskutsun julkaisemista, jotta asia voidaan sisällyttää yhtiökokouskutsuun.

Cramon yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouskutsun julkaisee hallitus. Kutsu tai ilmoitus kutsusta julkaistaan vähintään 21 päivää ennen kokousajankohtaa yhtiön Internet-sivuilla. Varsinainen yhtiökokous pidetään Vantaalla tai Helsingissä kerran vuodessa ennen kesäkuun loppua.

Hallitus voi tarvittaessa kutsua koolle ylimääräisen yhtiökokouksen.

Yhtiökokouksen tehtävänä on muun muassa:

- Vahvistaa emoyhtiön ja konsernin tuloslaskelma sekä konsernitase;
- Päättää osingonjaosta;
- Nimittää hallituksen jäsenet;
- Päättää hallituksen jäsenten ja valio-kuntien palkitsemisesta; sekä
- Valita tilintarkastajat.

### *Varsinainen yhtiökokous vuonna 2019*

Varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä torstaina 28.3.2019.

Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin Helsingissä maanantaina 17.6.2019.

### **Osakkeenomistajien nimitystoimikunta**

Vuonna 2015 Cramo Oyj:n varsinainen yhtiökokous päätti yhtiön hallituksen esityksestä perustaa toistaiseksi voimassaolevan osakkeenomistajien nimitystoimikunnan. Toimikunnan tehtävänä on vuosittain valmistella hallituksen jäsenten valintaa ja palkitsemista koskevat ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle.

Nimitystoimikunta koostuu enintään neljästä jäsenestä, joista enintään kolme edustaa yhtiön suurimpia osakkeenomistajia, jotka omistavat suurimman määrän yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä seuraavaa varsinaista yhtiökokousta edeltävän vuoden elokuun viimeisenä arkipäivänä.

Yhtiön suurimmat osakkeenomistajat elokuun viimeisenä arkipäivänä määräytyvät Euroclear Finland Oy:n pitämän yhtiön osakasluettelon perusteella. Hallituksen puheenjohtajan on, tämän osakeomistuksen mukaisesti, pyydettävä kolmea suurinta osakkeenomistajaa kutakin nimeämään yhden jäsenen nimitystoimikuntaan. Mikäli osakkeenomistaja ei halua käyttää nimeämisoikeuttaan, hallituksen puheenjohtaja voi siirtää oikeuden seuraavaksi suurimmalle osakkeenomista-

jalle, jolla muutoin ei olisi nimeämisoikeutta. Hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan jäsenenä. Nimitystoimikunnan jäsenten toimikausi päättyy vuosittain uuden nimitystoimikunnan nimitykseen.

Nimitystoimikunnan tehtäviin kuuluu:

- Valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenten lukumääräksi;
- Valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenten palkitsemisesta niin hallitustyössä kuin hallituksen valiokunnissakin;
- Valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäseniksi; ja
- Esitellä muutokset nimitystoimikunnan työjärjestykseen varsinaiselle yhtiökokoukselle hyväksyttäväksi.

### *Nimitystoimikunta ennen vuoden 2020 varsinaista yhtiökokousta*

Osakkeenomistajat, jotka halusivat osallistua toimikuntatyöskentelyyn, nimesivät seuraavat jäsenet vuonna 2019:

- Fredrik Åtting, EQT Fund Management S.à r.l.;
- Ari Autio, säätiön hallituksen jäsen, Rakennusmestarien säätiö;
- Annika Ekman, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen; sekä
- Veli-Matti Reinikkala, hallituksen puheenjohtaja, Cramo Oyj.

Nimitystoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Fredrik Åtting.



## Hallitus

Hallitus on vastuussa yhtiön strategisesta ohjauksesta sekä liiketoiminnan seurannasta. Hallitus koostuu 5-8 jäsenestä, jotka valitsee varsinainen yhtiökokous. Jäsenten toimikausi kestää vuoden ja päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Hallituksen enemmistön tulee olla riippumattomia yhtiöstä, ja vähintään kahden tähän enemmistöön kuuluvista hallituksen jäsenistä tulee olla riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Cramon hallituksen kokoonpanon on oltava sellainen, että hallitus voi hoitaa tehtäviään tehokkaasti. Kokoonpanossa on myös otettava huomioon yhtiön toiminnan ja kehitysvaiheen vaatimukset.

Nimitystoimikunnan ehdotus hallituksen kokoonpanoksi sekä jäseniksi ehdolla olevien henkilöiden tiedot tulee olla varsinaisen yhtiökokouskutsun liitteinä. Cramon yhtiöjärjestyksessä ei ole määritelty hallituksen jäsenille erityistä asettamisjärjestystä. Tiedot hallituksen ja sen valiokuntien jäsenten palkkioista on julkaistu yhtiön palkka- ja palkkioselvityksen osana, ja ne ovat saatavilla yhtiön Internet-sivuilla.

Hallituksen vastuut määritellään hallituksen työjärjestyksessä sekä konsernin toimintaperiaatteissa. Viimeksi mainittu toimii myös konsernin Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmänä operatiiviselle johdolle. Hallituksen työjärjestystä päivitetään tarvittaessa vuosittain hallituksen ensimmäisen järjestäytymiskokouksen yhteydessä. Hallituksen työjärjestys on saatavilla yhtiön Internet-sivuilla (<http://www.cramogroup.com/fi/hallitus/>).

### Hallituksen vastuut:

- Vastaa Cramo-konsernin hallinnosta ja asianmukaisesta johtamisesta;
- Varmistaa, että yhtiö noudattaa asiaankuuluvia sääntöjä ja säädöksiä, yhtiön yhtiöjärjestystä sekä yhtiökokouksen antamia ohjeita;
- Vastaa yhtiön strategisesta kehittämisestä sekä liiketoiminnan seurannasta;
- Päättää konsernin keskeisistä toimintaperiaatteista, vahvistaa liiketoimintastrategian ja talousarvion, tilinpäätökset ja osavuositarkastukset;
- Päättää toimitusjohtajan nimittämisestä ja erottamisesta sekä hänen palkkioistaan; ja
- Päättää konsernirakenteesta, yrityskaupoista sekä yhtiön rahoituksesta ja investoinneista.

Cramon hallitus kokoontuu säännöllisesti, suunnitellun aikataulun mukaisesti sekä tarpeen vaatiessa. Hallituksen kokousten asialistat seuraavat yhtiön taloudellisten tietojen raportointia. Hallitus käsittelee seuraavat aiheet neljännesvuosittain:

- tarkastelee konsernin ja tytäryhtiöiden kannattavuutta sekä analysoi taloudellista ennustetta;
- tarkastelee liiketoiminnan kehitysasioita;
- hyväksyy investointien vapauttamisen, yrityskaupat ja -myynnit sekä yritysraakenteeseen liittyvät asiat; ja
- hyväksyy mahdolliset rahoitusasiat.

Seuraava kuva havainnollistaa hallituksen asialistalla olevat muut asiat tilikauden aikana.



### Hallituksen monimuotoisuus

Cramon hallituksen sekä sen valiokuntien kokoonpanoissa on otettu huomioon monimuotoisuuteen liittyvät seikat, kuten sukupuoli, ikä, koulutus ja aikaisempi kokemustausta. Cramo tavoittelee riittävää monimuotoisuutta edistääkseen avointa keskustelua ja itsenäistä päätöksentekoa. Lisäksi riittävä monimuotoisuus edistää hyvää hallintotapaa. Nimitystoimikunta huomioi monimuotoisuuden valmistellessaan ehdotusta hallituksen jäseniksi. Molempien sukupuolten edustus yhtiön hallituksessa on yksi monimuotoisuuden keskeisistä periaatteista.

### Hallituksen kokoonpano vuonna 2019

28.3.2019 pidettyyn varsinaiseen yhtiökokoukseen asti hallituksessa oli seitsemän jäsentä, mukaan lukien puheenjohtaja. Hallituksen jäsenet olivat: Veli-Matti Reinikkala (puheenjohtaja), Perttu Louhiluoto (varapuheenjohtaja), AnnaCarin Grandin, Peter Nilsson, Joakim Rubin, Raimo Seppänen ja Caroline Sundewall.

Vuoden 2019 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin seitsemän, joista uudelleenvalittuja oli viisi ja lisäksi valittiin kaksi uutta henkilöä. Hallituksen

jäsenet 28.3.2019 alkaen ovat olleet: Veli-Matti Reinikkala (puheenjohtaja), Peter Nilsson (varapuheenjohtaja), AnnaCarin Grandin, Joakim Rubin ja Raimo Seppänen. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin Christian Bubenheim ja Andrew P. Studdert.

Jäsenistä Veli-Matti Reinikkala, Christian Bubenheim, AnnaCarin Grandin, Peter Nilsson ja Andrew P. Studdert ovat riippumattomia yhtiöstä sekä suurimmista osakkeenomistajista. Joakim Rubin ja Raimo Seppänen ovat yhtiöstä riippumattomia, mutta riippuvaisia suurimmista osakkeenomistajista. Hallituksen jäsenistä yksi on nainen ja kuusi miehiä.

### Hallitustyöskentely vuonna 2019

Hallitus kokoontui 24 kertaa vuoden 2019 aikana.

Cramo jatkoi konsernirakenteensa muokkaamista. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla hallitus keskittyi valmistelemaan ja toteuttamaan Cramo Oyj:n osittaisjakautumista ja Adapteo Oyj:n listausta Nasdaq Tukholmaan. Vuoden jälkipuoliskolla keskeisellä sijalla oli Boels Topholding B.V.:n lähestyminen, joka johti hallituksen suosittelemaan käteisostotarjoukseen marraskuussa 2019. Ennen yksimielistä päätöstä suositella ostotarjouksen hyväksymistä osakkeenomistajille, hallitus arvioi useita strategisia vaihtoehtoja päätyen siihen, että Boels Topholding B.V.:n tekemä tarjous oli paras tarjolla oleva vaihtoehto yhtiölle ja sen osakkeenomistajille. Hallitus teki myös aktiivisesti töitä kehittäen ja hyväksyen uuden strategian osittaisjakautumisen jälkeiselle Cramolle.

Taulukossa sivulla 7 on esitelty hallituksen jäsenet ja kuvattu hallituksen jäsenten osallistuminen hallituksen ja valiokuntien kokouksiin vuoden 2019 aikana.

### Hallituksen valiokunnat

Hallitusta avustaa sen työssä kolme pysyvää valiokuntaa: tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta sekä M&A -valiokunta.

Hallitus nimittää keskuudestaan valiokunnan jäsenet ja puheenjohtajat. Jäsenten toimikausi kestää vuoden ja päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus vahvistaa kunkin valiokunnan osalta keskeiset tehtävät sekä kirjalliset työjärjestykset.

### **Tarkastusvaliokunta**

Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta sen valvontatehtävissä. Tarkastusvaliokunnan tehtävät noudattavat hallinnointikoodin mukaisia suosituksia.

Tarkastusvaliokunta hoitaa seuraavia tehtäviä:

- Seuraa tilinpäätös- ja puolivuosisikatsausraportoinnin prosessia;
- Valvoo taloudellista raportointia;
- Seuraa konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestelmien tehokkuutta;
- Käsittelee taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvausta yhtiön julkaisemassa selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä;
- Seuraa yhtiön ja konsernin lakisääteistä tilintarkastusta;
- Arvioi lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta yhtiöstä, erityisesti tilintarkastettavalle yhtiölle suunnattujen tilintarkastukseen liittyvien palvelujen osalta;
- Valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen; sekä
- Arvioi poikkeuksellisten tai merkittävien liiketoimien vaikutuksia.

### ***Tarkastusvaliokunta vuonna 2019***

28.3.2019 asti tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimi Joakim Rubin ja tarkastusvaliokunnan jäseninä toimivat Perttu Louhiluoto, AnnaCarin Grandin ja Caroline Sundewall.

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa 28.3.2019

tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi nimettiin Joakim Rubin, ja jäseniksi valittiin AnnaCarin Grandin ja Christian Bubenheim.

Tarkastusvaliokunta kokoontui kuusi kertaa vuoden 2019 aikana.

## **Palkitsemisvaliokunta**

Palkitsemisvaliokunta tukee hallitusta palkitsemiseen liittyvissä asioissa. Lisää tietoa palkitsemisesta löytyy yhtiön palkka- ja palkkioselvityksestä (<http://www.cramogroup.com/fi/palkitseminen/>).

Palkitsemisvaliokunnan tehtävät:

- Laatii hallitukselle ehdotuksen toimitusjohtajan nimittämisestä sekä hänen työsuhteensa ehdoista;
- Arvioi toimitusjohtajan suoriutumista;
- Valmistele ja arvioi toimitusjohtajan sekä konsernin johtoryhmän palkkioihin ja palkitsemiseen liittyvät asiat;
- Valmistele konsernin palkitsemispolitiikan hallituksen hyväksyttäväksi;
- Valmistele yhtiön palkitsemisjärjestelmään liittyviä asioita, mukaan lukien vuositulokseen perustuvat ja pitkän aikavälin kannustin- järjestelmät ja -politiikat;
- Seuraa konsernijohdon palkitsemisen kehittymistä kansainvälisesti yhtiön verrokitoimialoihin verrattuna; ja
- Vastaa varsinaisessa yhtiökokouksessa mahdollisiin palkka- ja palkkioselvitystä koskeviin kysymyksiin.

### *Palkitsemisvaliokunta vuonna 2019*

Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana toimi 28.3.2019 asti Veli-Matti Reinikkala ja jäsenenä Peter Nilsson ja Raimo Seppänen.

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa 28.3.2019 palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Veli-Matti Reinikkala ja jäseniksi Peter Nilsson ja Raimo Seppänen.

Palkitsemisvaliokunta kokoontui neljä kertaa vuoden 2019 aikana.

## **M&A -valiokunta**

M&A -valiokunta tukee johtoa yritysjärjestelyissä ja yhtiön strategiatyössä.

M&A -valiokunnan tarkoituksena on tukea yhtiön johtoa:

- Mahdollisissa M&A -järjestelyissä; sekä
- Yhtiön strategisen työn kehittämisessä ja toteuttamisessa.

### *M&A-valiokunta vuonna 2019*

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa 28.3.2019 M&A -valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin Veli-Matti Reinikkala ja jäseniksi Joakim Rubin ja Andrew P. Studdert.

M&A -valiokunta kokoontui vuonna 2019 kaksitoista kertaa.

Hallituksen jäsen	Syntymä- vuosi	Kansalaisuus	Koulutus	Ammatti	Hallituksen jäsen	Osallistuminen hal- lituksen kokouksiin	Osallistuminen valiokuntien kokouksiin	Osakeomistus 31.12.2019
<b>Veli-Matti Reinikkala (Puheenjohtaja)</b>	1957	Suomi	Executive Mas- ter of Business Administration		2017	24/24	Palkitsemisvaliokunta (puheenjohtaja) 4/4 M&A -valiokunta (puheenjohtaja) 12/12	13.000 osaketta
<b>Peter Nilsson (varapuheenjohtaja)</b>	1962	Ruotsi	KTM		2015	23/24	Palkitsemisvaliokunta 4/4	17.516 osaketta 116.480 call- optiota
<b>AnnaCarin Grandin</b>	1967	Ruotsi	B.Sc. (Business Administration)	Toimitusjohtaja, Coor Service Management	2018	21/24	Tarkastusvaliokunta 6/6	1.000 osaketta
<b>Joakim Rubin</b>	1960	Ruotsi	DI	Osakas, EQT Partners AB	2015	23/24	Tarkastusvaliokunta (puheenjohtaja) 6/6 M&A -valiokunta 12/12	1.916 osaketta
<b>Raimo Seppänen</b>	1956	Suomi	Insinööri, AMK	Vastuukorjau- späällikkö, YIT	2014	24/24	Palkitsemisvaliokunta 4/4	1.916 osaketta
<b>Hallituksen jäsen 28.3.2019 lähtien</b>								
<b>Christian Bubenheim</b>	1965	USA, Saksa	Diploma in Economics and Engineering	Toimitusjohtaja, Internetstores GmbH	2019	18/18	Tarkastusvaliokunta 4/4	0 osaketta
<b>Andrew P. Studdert</b>	1956	USA	BA		2019	18/18	M&A -valiokunta 10/10	6.500 osaketta
<b>Hallituksen jäsen 28.3.2019 asti</b>								
<b>Perttu Louhiluoto (varapuheenjohtaja)</b>	1964	Suomi	KTM, OTK	Toimitusjohtaja, Rettic ICC	2016	6/6	Tarkastusvaliokunta 2/2 M&A -valiokunta 2/2	-
<b>Caroline Sundewall</b>	1958	Ruotsi	MBA	Konsultti, Caroline Sundewall AB	2014	6/6	Tarkastusvaliokunta 2/2	-



## Toimitusjohtaja

Cramo Oyj:n toimitusjohtaja, joka toimii myös konsernijohtajana, hoitaa yhtiön päivittäistä hallintoa Suomen osakeyhtiölain ja siihen liittyvän lainsäädännön sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Yhtiön nykyinen toimitusjohtajana, Leif Gustafsson, aloitti tehtävässään 1.1.2016. Lisätietoa toimitusjohtajasta on vuosikertomuksessa ja yhtiön Internet-sivuilla.

## Konsernin johtoryhmä

Konsernin johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja, talous- ja rahoitusjohtaja, yhtiön kolmen liiketoimintasegmentin johtajat sekä kolme konsernipalveluiden johtajaa. Konsernin johtoryhmä koostuu säännöllisesti kuukausittain.

Konsernin johtoryhmän vastuulla on myös hallituksen tekemien strategisten päätösten toteuttaminen sekä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmässä sekä yhtiön toimintaperiaatteissa määriteltyjen menettelytapojen toteuttaminen ja valvonta. Lisäksi se valvoo ja ohjaa tytäryhtiöiden tulosta ja toimintaa. Konsernin johtoryhmä vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta.

Lisätietojakonsernin johtoryhmän palkitsemisesta löytyy yhtiön Palkka- ja palkkioselvityksestä. Tiedot Cramon konsernin johtoryhmän jäsenistä ja heidän vastuualueensa on esitetty seuraavalla sivulla.

## Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat

Kunkin toimintamaan kotipaikassa toimiva toimitusjohtaja toimii kyseisen tytäryhtiön toimitusjohtajana. Koko maan toimitusjohtajat toimivat myös maajohtajina.

Toimitusjohtajat vastaavat päivittäisestä liiketoiminnasta strategian, Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä- ja Toimintaperiaatteet-asiakirjoissa määritettyjen periaatteiden sekä muiden Cramon ja kunkin tytäryhtiön hallituksen määrittämien ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajat raportoivat esimiehilleen ja toimintayhtiön hallitukselle säännöllisesti yhtiön ja sen tytäryhtiöiden taloudellisesta tilanteesta ja liiketoiminnasta.

Johto	Syntymävuosi	Kansalaisuus	Koulutus	Tehtävä ja vastuualue	Konsernin johtoryhmän jäsen	Osakeomistus yhtiössä 31.12.2019
<b>Leif Gustafsson</b>	1967	Ruotsi	Rakennusinsinööri	Toimitusjohtaja	2016	36.392 osaketta
<b>Aku Rumpunen</b>	1974	Suomi	KTM, FM	Talous- ja rahoitusjohtaja	2013	11.996 osaketta
<b>Hartwig Finger</b>	1973	Saksa	MBA	Johtaja, Keski-Eurooppa; Toimitusjohtaja Cramo AG	2018	251 osaketta
<b>Tatu Hauhio</b>	1970	Suomi	KTM	Johtaja, Suomi ja Itä-Eurooppa	2006	30.617 osaketta
<b>Henrik Norrbom</b>	1977	Ruotsi	Rahoituksen tutkinto	Johtaja, Skandinavia; Toimitusjohtaja Cramo AB	2019	0 osaketta
<b>Martin Holmgren</b>	1967	Ruotsi	KTK	Johtaja, kalustonhallinta	2009	8.804 osaketta
<b>Sohana Josefsson</b>	1973	Ruotsi	FM, KTM	Johtaja, markkinointi ja viestintä	2019	0 osaketta
<b>Mika Kouhi</b>	1978	Suomi	KTM	Johtaja, yritysjärjestelyt ja yhtiön kehittäminen	2018	3.196 osaketta

### III KUVAAUS SISÄISEN VALVONNAN MENETTELYTAVOISTA JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTELMIEN PÄÄPIIRTEISTÄ

#### Johdanto Cramon sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan

Taloudelliseen raportointiin liittyvä sisäinen valvonta on osa Cramon sisäisen valvonnan kokonaisuutta, jota esitellään enemmän vuosikertomuksessa ja Internet-sivuilla. Cramo-konsernin liiketoiminnan tarpeisiin räätälöity kokonaisvaltaisen riskienhallinnan (Enterprise Risk Management, ERM) viitekehys muodostaa yleisen viitekehysten konsernin sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla. ERM viitekehys on kiinteä osa Cramon sisäistä valvontaympäristöä ja -rakennetta.

Sisäisen valvonnan määrittelymallin pohjaksi Cramo on ottanut COSO-viitekehysten, jota on muokattu yhtiön tarpeiden mukaan. Malliin on esimerkiksi lisätty strategisia ja liiketoimintatavoitteita tukevia elementtejä.

Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien tavoitteena on taata riittävällä varmuudella taloudellisen raportoinnin luotettavuus, ja se, että tilinpäätös on laadittu lainsäädännön, kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) ja muiden listayhtiöille asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Cramon sisäisen valvonnan järjestelmä koostuu:

- Hallituksen määrittämistä sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja hyvää hallinnointitapaa koskevista toimintaohjeista ja periaatteista;
- Johtajistosta, joka valvoo toimintaohjeiden ja periaatteiden toteuttamista ja soveltamista;

- Konsernin talous- ja kehittämistoiminnosta, joka seuraa toimintojen tehokkuutta sekä taloudellisen ja johtamiseen liittyvän raportoinnin luotettavuutta;
- Kokonaisvaltaisesta riskienhallintaprosessista, joka tunnistaa, arvioi ja lieventää Cramon tavoitteiden toteuttamista uhkaavia riskejä;
- Toimintatavoista, joilla varmistetaan kaikkien sovellettavien lakien, määräysten, sisäisten toimintaohjeiden ja eettisten arvojen noudattaminen;
- Tehokkaasta valvontaympäristöstä kaikilla organisaatiotasolla sekä jokaista prosessia varten muokatusta valvontatoiminnosta;
- Yhteisistä eettisistä arvoista ja kaikkia työntekijöitä koskevasta vahvasta sisäisen valvonnan kulttuurista; sekä
- Hallituksen tarkastusvaliokunnasta ja konsernin sisäisestä tarkastustoiminnosta, jotka seuraavat sisäisen valvonnan tehokkuutta.

#### Cramon talousraportointiprosessi

Kaikki tarkoituksenmukainen taloudellinen informaatio kerätään, tallennetaan ja analysoidaan sekä jaetaan asianomaisten henkilöiden kesken Cramon prosessien ja käytäntöjen mukaisesti. Laskentaperiaatteille ja raportointimenetelyille on perustana Cramon sisäiset ohjeet sekä IFRS- ja FAS-periaatteet (Euroopan yhteisön hyväksymät). Edellä mainittuja asiakirjoja päivitetään säännöllisesti ja mahdollisista muutoksista tiedotetaan konsernin sisällä.

Taloudellisen raportoinnin prosessi ja menettelytavat on harmonisoitu konsernitason tasolla. Konsernin taloudellisia toimintaohjeistuksia kehitetään ja päivitetään jatkuvasti.

### *Roolit ja vastuut*

Hallitus kantaa lopullisen vastuun siitä, että talousraportointiin liittyvä sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus valvoo ja hyväksyy vuosittain tilinpäätöksen, puolivuositarkastuksen ja liiketoimintatarkastukset.

Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden tehokkuuden seurannassa. Lisäksi tarkastusvaliokunta valvoo tilinpäätös- ja taloudellista raportointiprosessia, jotta tilinpäätös ja siihen liittyvät tiedot olisivat asianmukaisia ja yhtenäisiä.

Käytännössä toimitusjohtaja ja tytäryhtiöiden johtajat vastaavat tilinpäätösraportointiin liittyvän sisäisen valvonnan toteuttamisesta. Tässä tehtävässä heitä tukevat konsernin talous- ja rahoitusjohtaja, konsernin talous- ja kehittämistoiminto sekä tytäryhtiöiden talousosastot.

Konsernin toimitusjohtaja on vastuussa tehokkaan valvontaympäristön ylläpitämisestä. Hän huolehtii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien viemisestä käytäntöön ja vastaa niiden operatiivisesta tehokkuudesta. Toimitusjohtaja huolehtii, että kirjanpitoikäytännöt noudattavat lakeja ja että yhtiön taloutta hoidetaan luotettavasti ja asiantuntevasti. Johto jakaa vastuuta yksityiskohtaisempien toimintatapojen käyttöönotosta eri yksiköiden ja funktioiden vastuuhenkilölle. Konsernin johto ja henkilöstö edistävät taloudellisen raportointiprosessin tehokasta sisäistä valvontaa omalla toiminnallaan.

### *Riskien arviointi*

Taloudellisen raportointiprosessin riskien tunnistamiseksi Cramo on määrittellyt taloudellisen raportoinnin tavoitteet. Cramon riskiarviointiprosessin tarkoituksena on taloudellisen raportointiprosessin riskien tunnistaminen ja analysointi sekä riskienhallintakeinojen määrittämi-

nen. Riskiarviointiprosessiin sisältyy myös mahdollisten väärinkäytösten aiheuttamat vaikutukset.

### *Kontrollitoimenpiteet*

Taloudellisen raportointiprosessin riskien hallitsemiseksi kontrollitoimenpiteitä asetetaan organisaation kaikille tasoille. Riskejä, jotka liittyvät taloudelliseen raportointi prosessiin, hallitaan kontrollitoimenpiteillä läpi koko organisaation. Taloushallinnon henkilöstö on erityisen merkittävässä asemassa, sillä heidän vastuulleen ovat kontrollitoimenpiteet kohdistuvat moniulotteisesti konsernin liiketoimintayksiköihin ja toimintoihin. Cramon käytössä olevat kontrollitoimenpiteet kattavat muun muassa hyväksymismenettelyt, varmistukset, täsmäyttykset, operatiivisen toiminnan arvioinnit, omaisuuden turvaamisen ja tehtävien eriyttämisen.

### *Valvonta*

Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvän sisäisen valvonnan tehokkuuden varmistamiseksi valvontaa suorittavat hallitus, tarkastusvaliokunta, toimitusjohtaja, talous- ja rahoitusjohtaja, konsernin talous- ja kehittämistoiminto, sisäinen tarkastus, konsernin johtoryhmä, tytäryhtiöiden johtajat sekä controllerit. Seuranta toteutetaan jatkuvan seurannan muodossa osana päivittäisiä työtehtäviä tai erillisinä toimeksiantoina.

Jatkuviin valvontatoimenpiteisiin lukeutuvat muun muassa kuukausittaisen talousraporttien seuranta suhteessa budjetteihin, ennusteisiin ja muihin tavoitteisiin, liiketoimintasuunnitelmien toteutumisen seuranta, uusien suunnitelmien sekä sisäisten ja ulkoisten hankkeiden tarkastelu. Erillisten toimeksiantojen laajuus ja toteuttamistiheys riippuvat pääasiassa riskiarvioista ja jatkuvien valvontatoimien tehokkuudesta.

Lisäksi konsernin talous- ja kehittämistoiminto seuraa Cramon kontrollien riittävyyttä ja tehokkuutta sekä varmistaa, että ulkoinen talouteen liittyvä raportointi on luotettavaa, ajantasaista ja säännösten mukaista. Tytäryhtiöiden johtajat ja controllerit varmistavat, että konsernin talousraportoinnin ohjeistuksia sekä toimintamaan paikallisia säännöksiä noudatetaan, ja että paikallinen talousraportointi on luotettava ja ajantasaista.

### *Kommunikointi*

Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet raportoidaan niille osapuolille, jotka ovat vastuussa korjaavista toimenpiteistä. Lisäksi niistä raportoidaan johdolle, tarkastusvaliokunnalle ja tarvittaessa hallitukselle.

Taloudellisten ja liiketoimintatavoitteiden täytäntöönpanoa valvotaan koko konsernin kattavan taloudellisen raportoinnin avulla sekä johdon, tytäryhtiöiden hallitusten ja controllereiden säännöllisillä tapaamisilla

## **IV MUUT SELVITYKSESSÄ ANNETTAVAT TIEDOT**

### **Kuvaus sisäisen tarkastuksen tehtävien organisoinnista ja tarkastustyössä noudatettavista keskeisistä periaatteista**

Sisäinen tarkastus arvioi hallinnon, riskienhallintaprosessien ja -järjestelmien sekä sisäisen valvonnan rakenteiden riittävyyttä ja tehokkuutta. Lisäksi sisäinen tarkastus arvioi tarkastettavan yksikön tai toiminnon kykyä suorittaa määrättyistä tehtävistä, joilla pyritään saavuttamaan asetetut tavoitteet ja päämäärät.

Sisäisen tarkastuksen johtaja raportoi sisäisen tarkastuksen havainnoista ja suosituksista säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle, toimitusjohtajalle sekä konsernin johtoryhmälle. Hallinnolli-

sesti sisäisen tarkastuksen johtaja raportoi talous- ja rahoitusjohtajalle ja sisäisen tarkastukseen toimintaa arvioi tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunta hyväksyy konsernin sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja vuosisuunnitelman sekä arvioi yksikön toimintaa.

### **Lähipiiriliiketoimet**

Konsernin lähipiiriin kuuluvat hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet (johtoon kuuluvat avainhenkilöt), heidän läheiset perheenjäsenensä sekä organisaatiot, joihin lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä on määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta, tytäryhtiöt ja yhteisyritykset.

Cramossa arvioidaan ja seurataan yhtiön ja sen lähipiirin tekemiä liiketoimia ja varmistetaan, että kaikki eturistiriidat sekä yhtiön päätöksentekoprosessi otetaan huomioon asianmukaisella tavalla.

Yhtiön ja lähipiirin väliset liiketoimet ovat sallittuja, mikäli ne edistävät Cramon toimintaa, liiketoimet tehdään hyväksyttävien ehdoin yhtiön liiketoimintaetua noudattaen. Lisäksi lähipiiriliiketoimien on noudatettava voimassa olevia lakeja ja määräyksiä.

### **Sisäpiiriliiketoimet ja niiden hallinnointi**

Cramo noudattaa sisäpiiritiedon ja sisäpiiriläisten hallinnassa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (Market Abuse Regulation, MAR) vaatimuksia, Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeita sekä Cramon hallituksen hyväksymää sisäpiiriohjetta. Sisäpiiriohje ohjeistaa ja määrittelee sisäpiiritietoa, sisäpiirin kaupankäyntiä, johdon liiketoimia ja johtohenkilöitä koskevat asiat.

Sisäpiiriasioiden hoidosta ja valvonnasta vastaa päälakimies.



### Johtohenkilöt

Yhtiö ylläpitää luetteloa johtotehtävissä toimivista henkilöistä (johtohenkilöt) ja heidän lähipiiriinsä kuuluvista henkilöistä. Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisesti Cramo-konsernin johtohenkilöihin kuuluvat yhtiön hallituksen varsinaiset sekä varajäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä talous- ja rahoitusjohtaja. Yhtiö pitää myös tarvittaessa hankekohtaista sisäpiiriluetteloa.

### Kaupankäyntirajoitukset ja -luvat

Ajanjakso, jonka aikana Johtohenkilöt eivät saa käydä kauppaa Yhtiön rahoitusvälineillä, alkaa 30 vuorokautta ennen Yhtiön (neljännesvuositaisen) osavuosikatsauksen ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista ja päättyy osavuosikatsauksen tai tilinpäätöksen (taitilinpäätöstiedotteen) julkistamispäivän päättyessä.

Hankekohtaiseen sisäpiiriluetteloon merkityt henkilöt eivät saa käydä kauppaa Yhtiön rahoitusvälineillä hankkeen voimassaoloaikana.

### Tilintarkastus

Yhtiöllä on vähintään yksi ja enintään kaksi tilintarkastajaa, joiden on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia (KHT) tai tilintarkastusyhteisöjä. Tilintarkastajien toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Jos varsinainen yhtiökokous valitsee ainoastaan yhden tilintarkastajan eikä tämä ole Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, on valittava yksi varatilintarkastaja.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 28.3.2019 valittiin yhtiön tilintarkastajaksi vuonna 2020 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Toni Aaltonen. Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Toni Aaltonen, on toiminut yhtiön tilintarkastajana vuodesta 2014.

### Tilintarkastuksesta maksetut palkkiot

1 000 €	2019	2018	Muutos, %
Tilintarkastuspalkkiot	-943	-686	37,4 %
Todistukset ja lausunnot	-146	-26	461,5 %
Veroneuvonta	-10	-24	-58,3 %
Muut palvelut	-86	-281	-69,4 %
<b>Yhteensä</b>	<b>-1.185</b>	<b>-1.018</b>	<b>16,4 %</b>